

Hr Mihhail Korb
Riigihalduse minister
Rahandusministeerium
mihhail.korb@fin.ee
info@rahandusministeerium.ee

2. mai 2017

**Seisukohad Vabariigi Valitsuse korralduse „Riigi eriplaneeringu algatamine
puidurafineerimistehase rajamiseks“ eelnõule**

Austatud minister!

Täname Rahandusministeeriumit puidurafineerimistehase rajamiseks riigi eriplaneeringu algatamise korralduse eelnõu ettevalmistamise eest. Oleme tutvunud asutustevahelisele kooskõlastusringile esitatud eelnõuga ning soovime esitada omapoolsed kommentaarid ja märkused.

EST-FOR Invest OÜ palus 30. jaanuaril 2017 esitatud taotlusega kõnealuse riigi eriplaneeringu algatamist planeeringualal, mis hõlmab Tartu- ja Viljandimaa Suure Emajõe-lähedast piirkonda (edaspidi: EST-FORi taotlus). Seetõttu toetame riigi eriplaneeringu algatamist vastavalt EST-FORi taotlusele ainult Tartu- ja Viljandi maakonnas Suure Emajõe-lähedases piirkonnas maksimaalselt kuni 10 km kaugusel (soovitavalt kuni 5 km kaugusel) Suurest Emajõest. EST-FOR Invest OÜ on oma uuringutele tuginevalt ning vastavalt ettevalmistatud äriplaanile valmis puidurafineerimistehast Eestisse rajama käesolevas lõigus ja EST-FORi taotluses kirjeldatud asukohta enesestmõistetavalt sel juhul, kui planeeringuprotsessi ja keskkonnamõjude hindamise tulemused seda võimaldavad.

Planeeringuala laiendamine Pärnu, Jõgeva ja Põlva maakonda ei ole vajalik ega põhjendatud. Palume selles osas (planeeritav ala) eelnõu muuta ning piirduda EST-FORi taotluses määratletud alaga Viljandi ja Tartu maakondades.

Selgituseks märgime, et PlanS § 27 lg 2 järgi võib riigi eriplaneeringut koostada riigi territooriumi või selle osa kohta. Nõustume eelnõu seletuskirja punktis 2.4 toodud üldistatud seisukohaga, et planeeringuala määratlemisel tuleb silmas pidada eesmärki vältida ebavajalikke menetlustoiminguid ilmselgelt sobimatutes asukohtades, segadust avalikkuse jaoks ning ebamõistlikke kulusi. Sellised kaalutlused on kooskõlas haldusmenetluse seaduse § 5 lõikega 2, mille kohaselt haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele.

Selleks, et menetlus oleks eesmärgipärane ja efektiivne, ei ole mõistlik korraldada planeerimismenetlust aladel, millele reaalselt uue tehase rajamine ei ole perspektiivne. Seetõttu peame põhjendatuks jätta planeeringualast välja alad, mille puhul nendelt aladelt sobiva ehituskrundi leidmise edulootus on olematu sõltumata sellest, kas planeerimisprotsessi ja keskkonnamõjude

hindamise tulemused sellist ehitamist lubaksid või mitte. Palume planeeringualasse mitte võtta Pärnu, Jõgeva ja Põlva maakonda.

Eelnõu seletuskirjast on arusaadav, miks on planeeringualasse hõlmatud Tartu ja Viljandi maakonnad. Nendes maakondades ja ühtlasi Suure Emajõe läheduses (kuni 10 km) asuvad eeldatavad asukohad suudavad potentsiaalselt üheaegselt täita kõiki tehase rajamiseks ja toimimiseks vajalikke peamiseid tingimusi (maatükk suurusega ca 100 hektarit, piisava vooluhulgaga mageveeressursi lähedus ning sellise kaugusega seotud vajalike servituutide saamise mõistlik tõenäosus, paiknemine piisavalt lähedal toorainele, lähim võimalik raudteeühendus Põhja-Läti suunal, asjakohane maanteevõrgustik).

Arvestades kogumis erinevaid tehase rajamise eeltingimusi ja nende olulisust projekti õnnestumisele, on EST-FOR Invest OÜ seisukohal, et kui kuni 10 km kaugusel Suurest Emajõest ühtegi sobivat asukohta ei õnnestu Tartu- või Viljandi maakonnas leida, tuleb Eestisse tehase rajamise plaanidest ilmselt üldse loobuda.

Suurema planeeringuala määramise ja eriti Pärnu, Jõgeva ja Põlva maakondade lisamise vajalikkust ei nähtu ka eelnõu seletuskirjast.

Pärnu maakonna hõlmamist on seletuskirjas selgitatud mageveeressursi olemasoluga, kuid käsitletud pole seda, et piirkonna miinuseks on kaugus toorainest. Tooraine transpordi kulu mõjutab oluliselt projekti teostatavust ning konkurentsivõimet. Näiteks Centari uuringus „Puidurafineerimistehase sotsiaal-majanduslike mõjude analüüs“ (2017) tuuakse välja, et puidukiu tootmisel on otstarbekas paikneda võimalikult tooraine lähedal – ühe tonni puidukiu tootmiseks kulub ca 4 - 5 tonni puitu. Seega on mõistlikum pikema maa taha transportida valmistoodangut, mitte toorainet. Kuna mereäärset punkti ümbritsev maismaaline areaal on kaks korda väiksem, on loogiline, et selline asukoht pikendab kohaliku ressursi veokaugusi ning ka tühivedude osakaal on sellise asukoha puhul oluliselt suurem. Lisaks eelöeldule tuleb tõdeda, et tehase potentsiaalne asukoht Pärnu jõe piirkonnas vähendaks oluliselt tehase logistilist ja transpordialast konkurentsivõimekust võrreldes Põhjamaade analoogsete tehastega. Samuti puudub Pärnu maakonnal otsene raudteeühendus Lätiga. Isegi Rail Balticu valmimise järgselt tekiks ühendus Riiaga, mitte aga Põhja-Lätiga. Seega vähenevad oluliselt võimalused toorme transpordiga kaasnevate kulude ja mõjude mõistlikuks kujundamiseks. Liiga suured veokaugused seavad kahtluse alla projekti majandusliku teostatavuse ning ei toeta transpordiga seotud kliimaeesmärke.

Põlva- ja Jõgevamaa kaasamist planeeringualasse seletuskirjas ei põhjendata. Juba olemasoleva informatsiooni alusel saab hinnata, et nende maakondade territooriumite asukohad ei ole tehasele perspektiivsed, kuna nendel aladel ei ole võimalik eelnimetatud tehase rajamiseks tarvilikke tingimusi nende kogumise täita. Põlva- ja Jõgevamaa kaasamine planeeringualasse ei ole vajalik ka võrguühenduste jaoks, kuna Tartu ja Viljandi maakonnas on piisavad elektri põhivõrgu ühendused olemas. Samuti on Tartu- ja Viljandimaal tihe põhi- ja kõrvalmaanteede võrk, mistõttu ei ole ette näha ka täiendava teekoridori kavandamise vajadust Põlva- ja/või Jõgevamaal.

Eeltoodud kaalutlustel ei ole planeeringuala laiendamine Pärnu-, Jõgeva- ja Põlvamaale eesmärgipärane ega põhjendatud. Juba praeguses faasis on selge, et arendaja jaoks ei ole tehase nendesse maakondadesse rajamine realistlik. Puudub mõte asuda otsima asukohta aladelt, millele

tehast ei rajata. Selline tegevus oleks avalikkust eksitav. Ressursside kulutamine sellisele tegevusele pole efektiivne ega eesmärgipärane, olles selliselt vastuolus haldusmenetluse üldpõhimõtetega.

Ühtlasi märgime, et õigusaktid ei sätesta planeeringuala määramisel nõuet arvestada maakonnapiiridega. Peame põhjendatuks planeeringuala piiritleda Tartu ja Viljandi maakonna Suure Emajõe lähipiirkonnaga (maksimaalselt 10 km mõlemast jõekaldast), et keskenduda asukohavalikul piirkonnale, kuhu tehase rajamine on tõenäoliselt realselt võimalik ja seetõttu eesmärgipäraselt avalikult kaalutletav.

Eeltoodu alusel ja lähtudes EST-FORi taotlusest palume Rahandusministeeriumil esitada korralduse „Riigi eriplaneeringu algatamine puidurafineerimistehase rajamiseks“ eelnõu Vabariigi Valitsusele selliselt, et planeeritavaks alaks on Tartu ja Viljandi maakonna Suure Emajõe-lähedased alad kaugusega kuni 10 km Suurest Emajõest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Margus Kohava
juhatuse liige